

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.250
Letna naročnina L 2.500
Letna inozemstvo L 3.500
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XVIII. - Štev. 36 (914)

Gorica - četrtek, 8. sept. 1966 - Trst

Posamezna številka L 50

Diakonat kot si ga zamišlja koncil

V času, ko se je krščanstvo začelo širiti iz Jeruzalema po vsej Palestini, sta v judovskem narodu obstajali dve skupini: Hebrejci in Helenisti.

Hebrejci so bili Judje, ki so se rodili v Palestini in so govorili aramejski jezik (tako kot naš Gospod) Helenisti pa so bili grško govoreči Judje, rojeni izven Palestine, ki pa so se kasneje preselili v Sveto deželo in tam ostali.

Pa se je zgodilo, kot poročajo Apostolska dela, da je prišlo pri obedih ljubezni, agape so jim rekli, ki so sledili sv. maši, do raznih pristranosti. Pri teh obedih so delili med siromašnejše vernike, zlasti med vdove, razna živila in miloščino. Dejstvo je, da so začeli Helenisti godrnjati zoper Hebrejce, češ da se pri vsakdanji delitvi miloščine zanemarijajo njihove vdove.

Pritožbe so prišle na uho tudi apostolom. Sklicali so zato množico učencev in rekli: »Ne bi bilo prav, da bi mi opuščali božjo besedo in skrbeli za obede ljubezni. Izberite si zato izmed sebe sedem mož, kateri so na dobrem glasu, polni Duha in modrosti; nje bomo postavili za to opravilo, mi pa se bomo držali molitve in oznanjanja nauka.« (Apd 6, 2-4.)

Ta beseda je močno ugajala vsej množici; izvolili so iz sebe sedem mož, jih postavili pred apostole in ti so molili ter položili roke nanje. Na ta način je nastal v apostolski Cerkvi razen škofov in duhovnikov nov stan, stan diakonov. Kot se vidi iz poročila v Apostolskih delih, so nastali zato, da bi apostole razbremenili v stvareh, ki se niso naravnost tikale daritve in oznanjevanja božje besede.

Zgodovinski razvoj je šel nato svojo pot. Medtem ko so diakoni na Vzhodu ostali samostojna služba, so pa v zahodni Cerkvi počasi izgubili svoj pomen in je postal diakonat le še zadnja stopnja pred mašniškim posvečenjem.

DIAKONAT POSTAJA SODOBEN

Konstitucija o Cerkvi, ki jo je lansko jesen sprejel II. vatikanski cerkveni zbor, je pa zopet vrnila ustanovi diakonata vlogo in pomen, ki ju je imel v prvih časih krščanstva. V njej je rečeno, da so diakoni možje, ki služijo v vzajemnosti s škofom in duhovniki božjemu ljudstvu potom bogoslužja, oznanjevanja božje besede in izkazovanja krščanske ljubezni. Konstitucija tudi pove, da bodo bodoči diakoni lahko svečano krščevali, delili sv. obhajilo, v imenu Cerkve prisostvovali poroki, t. j. poročali, nosili sv. popotnico umirajočim, vodili skupne molitve in javne pobožnosti kot so procesije ter podeljevali razne blagoslove. Edino, kar ne bodo mogli opravljati, je daritev sv. maše, ki je po bistvu povezana s Kristusovim duhovništvom in jo zato more vršiti le tisti, ki je bil v to duhovništvo s posvečenjem vključen. Zelo važno poslanstvo bo imel bodoči diakon tudi v vseh zadevah krščanske dobrotelosti, ki danes predstavlja ključ do človeških src in je najbolj naraven izraz vseobsegajoče božje ljubezni.

V zvezi z bodočimi diakoni se je takoj porodilo vprašanje, koga naj se izbira za diakone. Je mesto med njimi za tiste, ki so že poročeni, ki imajo družino ali se mislijo poročiti?

V zapadni Cerkvi je že tisočletna praksa, da morajo živeti tudi diakoni, kakor duhovniki, neporočeni, to je držati celibata. Toda, ker celibat ni božji zakon, ampak le cerkveni predpis, Cerkev lahko vsak hip dovolj, da so diakoni oženjeni.

Koncilski konstitucija izrecno omenja, da bodo red diakonata lahko prešli tudi odrasli možje, čeprav so poročeni, toda če bo hotel mlad fant postati diakon, bo moral napraviti obljubo celibata kot vsak kandidat za duhovnika.

Koncil je torej v načelu pristal, da so diakoni lahko oženjeni, če so se poročili pred prejemom diakonata. Razlogi, ki so koncilski očete naglani do te odločitve,

so bili mnogovrstni. Dejstvo je namreč, da so danes obširne pokrajine v Cerkvi, kjer duhovnik brez pomoči diakonov sploh ne more več normalno vršiti svojega poslanstva. V Južni Ameriki so župnije, ki so velike kot naša Vipavska, pa imajo samo enega duhovnika, vernikov je pa 50.000 in več. Slovenski duhovnik v Argentini g. Jakob Fideršek upravlja župnijo Huanguleir, ki je dolga 70 km, široka pa 40 km. Tudi po mestih ni mnogo boljše. V Buenos Airesu npr. niso redke župnije, ki štejejo do 80.000 duš. Podobno je v Afriki in drugih misijonarskih deželah, kjer misijonar brez pomoči gorečih laikov sploh ne more razviti večje apostolske delavnosti.

NALOGE SODOBNEGA DIAKONA

Ce bo prišlo do diakonata kot stalne ustanove, kako lažje se bodo duhovniki posvetili svojskemu delu!

Vzemimo samo primer prostrane župnije v Južni Ameriki. Diakon bo v posameznih naseljih žarišče duhovnega življenja med verniki: ob nedeljah jih bo zbiral k službi božji, jim prebral sv. pismo, razložil božjo besedo, otrokom nudil krščanski nauk, podelil sv. obhajilo, obiskal bolnike, krstil novorojene. Res je, verniki ne bodo imeli vsako nedeljo sv. maše in prilike za sv. spoved, toda ostala jim bo božja beseda, in že to znači mnogo, saj pravi sv. Pavel, da je vera iz poslušanja, in vedno bodo lahko prejeli sv. obhajilo, kadar si ga bodo zaželeli.

Drugi veliki pomen diakonov v sodobnem svetu bi pa bil njihov stik z verniki, kar velja tako za Evropo kot za ves svet. Dejstvo je, da mnogokje obstaja med ljudstvom in duhovniki nekaj nevidni zid. Ljudem se zdi, da jih duhovniki ne razumejo, zlasti ko gre za težave v zakonu, duhovniki pa spet imajo vtis, da jim ljudje ne zaupajo in da se jih izogibajo. Pa je v večini primerov težava res samo v tem, da duhovniki zaradi pomanjkanja časa pre malo zahajajo med ljudi, da bi od blizu videli, kako žive in se seznanili z njih problemi. To težavo bi lahko premostili prav diakoni, zlasti če že imajo svojo družino, saj bi istočasno bili del ljudstva, pa obenem modri svetovalci svojim dušnim pastirjem.

Prav zato se zdi pametno, naj bi diakoni nikdar ne bili samo diakoni, temveč imeli svoj redni poklic v svetu, kajti če bi vršili samo diakonsko službo in morali od nje živeti, bi se jim dogodilo isto kot duhovnikom: polagoma bi se od ljudi oddaljili, zaprl v svoj krog in prenehali biti to, zaradi česar jih Cerkev hoče pravi danes imeti: biti most med Cerkvijo in svetom. Bolje bo zato, da vršijo svoje poklicne dolžnosti, v prostem času pa se posvetijo vernikom kot dar Gospodu in Cerkvi.

Pri tem bo prvenstvena značaja organiziranje krščanske dobrotelosti v farnem občestvu. Prvi kristjani so osvajali zlasti s tem orožjem, saj so jim sami pogani dajali priznanje: »Glejte, kako se ljubijo med seboj!« Dela krščanske ljubezni so najmočnejša pridiga in najboljše propaganda za Kristusov evangelij in za njegovo Cerkev, ki ga oznanja. Prav zato so že apostoli posvetili prvih sedem diakonov, saj so sami čutili, kar je pozneje eden izmed njih, sv. Jakob, izrazil z besedami: »Vera brez del je mrtva!«

ALI BO DIAKONAT KMALU UVEDEN?

Po vsem tem povedanem bo verjetno marsikateri od bralcev želel zastaviti vprašanje: torej bomo kmalu dobili diakone kot ustanovo tudi pri nas?

Kakor zaenkrat stojijo stvari, bodo o tem odločale škofovske konference posameznih držav ali pokrajin. Razpravljalo se bo o tem, ali bi uvedba diakonata prinesla novih koristi in duhovno življenje vernikov.

Ce se bo izkazalo, da bi te koristi bile neznatne ali težave, ki so z uvedbo diakonata povezane večje od koristi, je zelo

KOMUNIZEM NA ARGENTINSKIH UNIVERZAH

Argentinska demokratska javnost je že nekaj let z zaskrbljenostjo opazovala, kako so državne univerze vedno bolj postajale visoka šola komunizma in leglo njegove prevratne dejavnosti. Komunistična partija, ki je v Argentini zelo bogata — samo lani ji je nena zbirka med prebivalstvom prinesla 177.364.000 pesov (350 milijonov lir) — je svoje študente po univerzah uporabljala za napadalne oddelke proti policiji. Vse poulične demonstracije z zažiganjem avtomobilov, uničevanjem privatne lastnine pred trgovinami in restavracijami ter spopadi s policijo so bile generalke za pripravo splošne komunistične vstaje.

NESPAMETNA UNIVERZITETNA REFORMA

Najbolj zanimivo pri vsem tem pa je dejstvo, da je komunistom odprl pot do ključnih položajev na univerzi ne kak levičarski minister, temveč sam general Aramburu, predsednik vlade osvobodilne revolucije, ki je strmoglavila Perona. On je leta 1956 podpisal nov zakon o argentinskih univerzah, ki je uvedel v upravljanje univerz nov sistem, na las podobno tistemu, ki so ga ruski komunisti vpeljali na svojih univerzah po oktobrski revoluciji, pa ga leta 1932 kot nepraktičnega odpravili ter znova dali na univerzah vso oblast rektorjem in dekanom.

V Argentini so pa 24 let kasneje smatrali za modro, da posnemajo Sovjete v njih univerzitetni uredbi. Rektorji in dekani so nehali biti edini nosilci discipline in oblasti. Vodstvo so prevzeli vseučiliški oz. fakultetni sveti, v katere so profesorji izvolili 50 % članov, akademiki 25 % in diplomiranci (t. j. tisti, ki so na univerzah študije dovršili) tudi 25 %.

Atentat v Južni Afriki

V torek se je zgodil v Južni Afriki politični atentat, katerega žrtev je postal ministrijski predsednik Hendrik Verwoerd, znan po svoji rasistični politiki. Zločin se je zgodil v parlamentu, izvršil ga je nek lebec grškega porekla. V začetku parlamentarne seje se je podal do vladne mize in večkrat zabodel predsednika Verwoerda. Ta se je v krvi zgrudil na tla, umrl pa je na poti v bolnišnico. Napadalec je v splošni zmedi ranil tudi ministra za šport.

Verwoerd je bil star 65 let in je uvedel v Južnoafriški zvezji tako zvano politiko »apartheid«-a, ki je uzakonila rasistično

Huda inflacija v Latinski Ameriki

Velikanska inflacija vedno bolj ogroža gospodarski razvoj Latinske Amerike. Lani je bila zaznamovana največja stopnja v Uruguaju, kjer je znašala kar 85 %, dalje v Braziliji, kjer je dosegla 45 %, v Argentini 28 % in v Čilu 26 %. Vlade vseh teh držav so se zato zatekle h gospodarski politiki »zategnjenega pasu« ter omejile na nujni minimum uvoz blaga iz tujine ter blokirale kredite, s tem pa tudi trg.

Najugodnejšo bilanco izmed večjih držav Latinske Amerike je imela Mehika, kjer so se cene zvišale le za 4 %. Sledijo ji Brazilija (6 %), Paragvaj (7 %), Peru (13 %). Uravnovešeno državno valuto je imela poleg malih srednjeameriških držav še Venezuela, kjer so se devizne rezerve povečale na več kot 800 milijonov dolarjev.

Nagli porast življenjskih stroškov je prizadejal prebivalstvo zlasti v Argentini, Uruguaju, Čilu in Braziliji. Tam so si pomagali z zamrznjenjem plač in mezd, kar je povzročilo celo vrsto socialnih nemirov. V omenjenih državah je lani stakalo več kot pet milijonov delavcev in uslužbencev.

— jk

Kakor povsod na univerzah, imajo tudi argentinski akademiki svoja društva. Boj za vodstvo se razvija v glavnem med dvema skupinama: reformistično, ki jo vodijo komunisti, ter humanistično, ki je krščansko in demokratsko navdahnjena. Pa so se na buenosaireški univerzi reformisti s svojim načinom propagande, z ustrahovanjem pa tudi s pomočjo mnogih levičarsko usmerjenih profesorjev tako zasidrili, da so dobili večino skoro na vseh fakultetah. Zlasti so napadali na medicinski, filozofski in gospodarški fakulteti.

UNIVERZA V BUENOS AIRESU LEGLO KOMUNIZMA

S pomočjo univerzitetne reforme je komunistom kmalu uspelo spremeniti državno univerzo v Buenos Airesu v svojo trdnjavo. 70.000 akademikov, od katerih pa konča študije le 10 %, je postalo odvisno od diktatov partije.

Univerza je postala kraj neprestanih demonstracij proti vladi, zlasti pa nastopov zoper »jankijski imperializem« (yankee = žaljivka za Severnoamerikance) v Dominikanski republiki in v Vietnamu. Ko je prišel leta 1965 severnoameriški gospodarstvenik W. Roston, šef načrtovanja v ameriškem zunanjem ministrstvu, v Buenos Aires in želel predavati na fakulteti za gospodarstvo, mu komunistični študentje ne samo niso pustili govoriti, temveč so ga zasuli z gnilimi jajci in s paradizniki. Tedanji rektor dr. Raúl Olivera je nato zaradi te sramote odstopil.

Komunistični akademiki so šli celo tako daleč, da so aktivno podpirali začetke komunistične gverile v Argentini ter na vso moč pozdravljali sklepe komunistične tri-

kontinentalne konference v Havani na Kubi, ki se je izrekla za revolucionarno prevratnost v Južni Ameriki.

UPRAVIČEN POSEG VLADE ARGENTINSKE REVOLUCIJE

Ce so prejšnje argentinske vlade spriče te nevarnosti, ki je grozila Argentini, ostajale brezbrizne, je pa jasno, da vlada argentinske revolucije, ki si je kot cilj zastavila splošno obnovo in državni in moralni dvig naroda, ni mogla ostati indiferentna. Zato je že mesec dni po prevzemu vlade general Juan Carlos Onganía izdal odredbo, s katero je vodstvo univerz znova prenesel na rektorje in dekane, delokrog vseučiliških svetov pa na pristojno ministrstvo. Studentovskim društvom je po tej odredbi prepovedano na univerzah sleherni »politično delovanje«.

Seveda so po objavi gornje vladne odredbe zagnali komunisti na posameznih fakultetah zlasti pa na buenosaireški univerzi silen hrup. Napovedali so zasedbo raznih fakultet, toda policija je energično nastopila in te načrte v kali preprečila.

Ti dogodki so imeli naravno odmev tudi v svetu. In kar je bilo najbolj nepričakovano: komunistom je prišlo na pomoč zlasti severnoameriško časopisje. Buenosaireški dopisnik lista »New York Times« Maidenberg (žid in levičar) je poslal v ZDA poročilo, da se je v Argentini sprostil pravi nacistični teror in da preganja policija »demokratske« študente s protijudovskimi (!) vzkliki. Sam severnoameriški zunanji minister je nenadoma postal »ves zaskrbljen nad dogodki v Argentini«.

Tako zadržanje uradnega predstavnika ZDA je argentinsko demokratsko javnost nemalo presenetilo in tudi užalilo. Ni mar argentinska vlada na svojih univerzah storila samo to, kar morajo sedaj delati Amerikanci v Vietnamu? Samo ena razlika je: argentinska policija je proti komunističnim študentom nastopila s palicami, Amerikanci pa morajo uporabljati proti komunistom v Vietnamu letala, topove in strojnice, ameriški vojaki pa umirajo v lastni krvi. General Onganía hoče svoj narod zavarovati pred tako tragedijo.

Med tem so univerze v Argentini spet pričele z rednim delom. Novi rektor buenosaireške univerze dr. Luis Botet je pribil v nastopnem govoru, da v državi ni razen namišljene eksteritorialnosti tujih poslaništev nobenega kosa zemlje, ki ne bi bil državno področje in zato nedotakljiv. Tudi univerza ni ustanova, ki se je nihče ne sme dotakniti in ki bi smela živeti ob strani države ali mimo njenih zakonov. Zato bodo v bodoče vsi dijaki, ki bodo skušali povzročati nasilna dejanja, strogo kaznovani, v primeru neredov pa bodo univerzitetne oblasti vedno poklicale zvezno policijo. To se je potem kmalu zgodilo. Pri izgredih 22. avgusta je policija v vsem aretirala 83 študentov. Vsi so bili zaradi motenja javnega reda kaznovani s policijskim zaporom 30 dni, čakajo jih pa tudi stroge vseučiliške kazni. Pravilno je naglasil rektor dr. Botet, da je za ozdravitev splošnih razmer v Argentini najprej treba priboriti avtoriteto oblasti ter spoštovanje zakonskih predpisov.

Marijino slavlje na Opčinah

Spored: ob 4^h popoldne v cerkvi sveti rožni venec, sledi procesija s kipom fatimske Matere božje, sv. maša z govorom na vaškem trgu in sklep. Prosimo, prinesite dostj cvetja. Shod se vrši ob vsakem vremenu. V procesiji gredo vsa dekleta takoj za Marijinimi družbami, vsi možje in fantje za godbo in žene v drugem delu za cerkvenimi pevci. V procesiji in potem pri sv. maši na trgu vsi molimo, vsj krepko sodelujemo. Vsako potrebno govorjenje naj odpade, naj vlada povsod red, zbranost, pobožnost in resnost. Le tako bo dosežen namen velikega skupnega shoda: želimo počastiti Marijo kot Mater naše svete Cerkve!

Marijanski shodji so naša velika tradicija, naš ponos, naša zgodovina. Vabimo vse rojake, ki berete te vrstice, pridite na Opčine tudi letos, povabite druge, zato, da nas bo zopet veliko okrog Marijinega oltarja, da bo služba božja na trgu zopet velik dogodek lep za oko in srce! Slovesnost bo vodil in sv. mašo bo daroval naš tržaški gospod škof; cerkveni govor bo imel g. Stanko Zorko iz Rojana.

Dragi rojaki! Naš prvi shod po končanem koncilu naj bo velik dan, resnično skupni praznik vseh, ki z veseljem pozdravljamo Marijo kot Mater naše svete Cerkve!

Rojake vabimo na 18. marijanski shod na Opčine v nedeljo, 11. septembra popoldne

Letošnje zasedanje francoskih škofov

Francoski episkopat bo imel svoje letošnje plenarno zasedanje od 17. do 22. oktobra v Lurdu. Bo to prvokrat, če izzamemo zasedanja v Rimu v teku koncila, da se bo sestel francoski episkopat nekje drugje in ne v Parizu. Ta sklep so sprejeli ob zaključku del drugega vatikanskega koncila na predlog lurskega škofa msgr. Tessa. Izbira Lurda ni bila sprejeta iz praktičnih razlogov, marveč zato, ker so vsi francoski škofje glasno izrazili voljo, da postavijo sleherni pastoralni napor za ostvareitev koncilskih smernic pod zaščito Marije, Matere Cerkve.

Veroučne knjige in judovski narod

Dunajski nadškof kardinal König je pooblastil odbor za vzporeditev sodelovanja med judji in kristjani, naj prilagodi vsebino šolskih veroučnih knjig v Avstriji izjavam vatikanskega koncila o judih. Odstranili bodo iz besedil morebitne manj primerne odstavke in izdelali bolj pozitiiven prikaz judovskega naroda v luči božjega načrta odrešenja. Odbor, ki deluje v tesnem sodelovanju z uradom za šolski pouk dunajske nadškofije, upa da bo mogoč prve konkretne predloge nuditi že do konca letošnjega leta. Podobne pobude so že sprejele Francija, Belgija in Nemška zvezna republika.

Velikodušen dar katoliški univerzi

Nad 100 hektarov zemljišča je darovala občinska uprava v Buenos Airesu katoliški univerzi argentinske prestolnice. Na zemljišču bodo zgradili novo vseučiliško mesto z zdravniškim inštitutom in bolnišnico. Univerzo, ki ima 10.000 slušateljev, vodijo jezuiti.

Črna hierarhija je že številna

Trenutno je 85 nadškofov in škofov črncev, bodisi da so Afričanji ali pa Amerikanci. Med afriškimi jih je največ v bivšem belgijskem Kongu; tam sta dva črna škofa in 10 črnkih škofov. Sledi Tanzanija z 8 črnskimi škofi, Nigerija s 7, Kamerun in Madagaskar vsak s 5, Etiopija s 4, po 3 pa imajo države Visoki

Mauserjeva trilogija "Ljudje pod bičem" zaključena

Te dni so naše knjigarne na Goriškem in Tržaškem ter uprava našega lista prejela pošiljko 3. dela Mauserjevega romana »Ljudje pod bičem«. S tem delom se zaključuje prva slovenska leposlovna trilogija iz časa sovražne okupacije slovenske zemlje ter prvih povojnih let v Sloveniji, napisana v zamejstvu.

Naslov trilogije jasno pove, za kaj gre: slovenski ljudje trpe pod bičem, ki ga vihti zdaj Italijan, zdaj Nemec, najbolj pa komunist pod krinko narodno-osvobodilnega boja. Bič nad ljudmi je tudi vest v dušah in ta je morda še hušji kot tisti, ki udarja po hrbtih. Slednji od nosilcev Mauserjeve zgodbe se na svoj način rešuje izpod biča: partizan Razpet se mu umakne s samomorom, partizanka Nataša v umiranju, Lidija v blaznosti. Najdaljšo in najlepšo pot pa prehodita Silva in Zalar, ki rasteta izpod pritiskov v okolju in iz trpljenja v duši, ki očiščuje, v ljubezen in svobodo, ki odrešuje...

Zdaj, ko imamo celoto pre dseboj, laze vidimo njene sestavine. Brez dvoma gre za zgodbo ljubezni, v kateri je čas le toliko zanimiv, v kolikor je ovira tej ljubezni. V ospredju je slej ko prej romantično iskanje harmonije med dvema človekoma, njuno moralno očiščenje in dozorevanje v smislu idealističnega svetovnega nazora. V tem pogledu je Mauser rastez iz dela v delo in dosegel svoj višek ob koncu. Zalarja in Silvo je po tolikih vijugah pripeljal v skupnost in potolikih razočaranjih pognal v rešitev izpod biča v svet — v emigracijo.

V tretjem delu, ki ima sam 436 strani, pisatelj svoj »bič« raztegne na več oseb, ki so notranje prepletene in ki novelo že razširijo v pravi roman, kar daje temu zadnjemu delu največjo vrednost.

Bič udarja najbolj po Bregarju, ki predstavlja Djilasov »novi razred«, pa ga Bregar najmanj čuti, čeprav se mu na koncu ne more izogniti. Sploh je Bregar glavna oseba tretjega dela. Ob njem pisatelj razodeva vso nesocialnost praktičnega, ne teoretičnega socializma, vso notranjo plehlost nove družbe, politične spletke OZNE, poneverbe novih mogočnikov. Bič zadene Lidijo, agentko OZNE, ki ji slednja ne da doživeti ljubezni ob Bregarju in se reši z umikom v — blaznost. Bič obišče Natašo, ki se je navidezno z Bregarjem rešila v »novi razred«, pa mu uide v počasnem umiranju s pomočjo nove osebe, ki jo ustvari pisatelj: bolniške sestre Virginije, zdaj gospodinjske postrežnice Neže.

Zalar, bivši »napredni katoličan« in Silva, učiteljica iz »liberalne družine« doživita pot nadaljnega očiščenja: Silva gre izpred sodišča za protirevolucionarno delo v prisilna taborišča v Teharje in Kočevje; Zalar pa se mora otesati pritiska OZNE, doživljati diktaturo proletariata in na ta način iz sebe odstranjati utvare medvojnih let, ko je s simpatijo spremljal »osvobodilni« boj.

Tako je Mauser pripeljal svoja junaka Zalarja in Silvo na prag emigracije. Ali ne bi bilo prav, da bi zdaj ta svojski par popeljal še skozi begunska taborišča, ta »lesena mesta«, ki jih je začel opisovati

že na Koroškem, pa ni prišel preko odlomkov?... Zakaj ne bi iz trilogije, ki se je pred 15 leti nekako plašno in negotovo kot novela začela, pa se tako uspešno v tretjem delu končala, zdaj šel v četrto knjigo in morda še dalje? Za nadaljevanje usode teh dveh simpaticnih oseb v novem okolju bi mu bili hvaležni ne le naročniki Slovenske kulturne akcije, ki je zadnji del izdala kot svojo 61. publikacijo, temveč tudi vsi mohorjani na Koroškem, Goriškem in Tržaškem ter sploh vsi Slovenci v zamejstvu, ki so v Mauserju našli zvestega nadaljevalca linije Finžgar-Jalen-Bevk-Pregelj ter so mu zato globoko hvaležni za vse stvaritve njegovega peresa.

Knjiga stane v Italiji broširana 2.000 lir, vezana pa 2.600 lir, v Avstriji pa 85 oz. 110 šilingov. Kdor jo bo naročil na naši upravi, naj doda 300 lir za poštnino in ovojnino.

—kj

Dejavnost mehiške Katoliške akcije

Mehiška Katoliška akcija trenutno vodi 1171 središč za oblikovanje in vzgojo, med njimi 841 središč za katekizem. Tečajje obiskuje vsak teden okrog 60.000 mladine in nad 3.000 odraslih.

Mihajlov o Djilasu

Prof. Mihajlo Mihajlov, ki je postal poznan po vsem zapadnem svetu zaradi svojih odprtih pism Titu in zaradi svoje namere, da začne v Jugoslaviji z demokratičnim socialističnim gibanjem, je v zamejskem časopisu objavil članek o Milovanu Djilasu (gl. Freie Presse-Korrespondenz, junij 1966, 4-5). V njem je postavil več zanimivih trditev.

»Avtoriteta Djilasa je danes v Jugoslaviji izredno velika. Mladim ljudem, tudi mladim članom partije, imponira posebno njegova čista revolucionarna preteklost, njegov pogum in njegova brezkompromisnost in nič manj njegova sedanja žrtev za idejo. Večina nekomunistov v Jugoslaviji goji velike simpatije nasproti Djilasu, ne nazadnje zato, ker meni, da se on edini pokorji za to, kar se je pokazalo kot produkt komunističnega fanatizma v času prvih povojnih let, ko je pri tem sam sodeloval in sonosil odgovornost. Djilas je zato danes postal nekako legenda, zlasti med mlado generacijo.

»Vprašanje Djilasa ni samo vprašanje bolj ali manj po nedolžnem obsojenega človeka, temveč je mnogo bolj vprašanje socialnega in duševnega zdravlja socialistične Jugoslavije in vsega socialističnega sveta. Djilasovo vprašanje je usodno vprašanje za socializem v Jugoslaviji. Djilas ne pomeni vrnitve kapitalističnega sistema. Djilas pomeni demokratični antitotalitarni socializem. Djilas je simbol v okviru socialističnega družbenega sistema. Usoda socializma v Jugoslaviji je odvisna od Djilasa, kakor bo usoda vseh socialističnih dežel v vzhodni Evropi odvisna od poti,

ki jo bo ubrala Jugoslavija.

»Vsi, ki vam je dano svobodno in po lastni izbiri voliti za laburiste ali za konservativce, za republikance ali za demokrate, za socialiste ali za komuniste, in brati časopise tiste duhovne smeri, ki vam ugaja, mislite na to, da mi moramo še vedno glasovati samo za eno edino stranko in brati dnevni tisk izključno ene politične smeri. Ne mislite, da je to samo naš problem. Od naše usode je odvisna tudi vaša usoda. Od demokratičnih sil vsega sveta je odvisno, ali more biti prisiljena ali ne edina vladajoča stranka v Jugoslaviji k temu, da bo spoštovala ustavo in zakone in pripustila legalno delovanje neodvisnih demokratičnih in socialističnih političnih organizacij, t. j. dopustiti to, kar je že hotel Milovan Djilas.»

Ta Mihajlov članek je kmalu postal znan tudi v Jugoslaviji. Partija je vrgla nato lahkovernim »tajnost«, da ga je Mihajlov pisal po naročilu Tita... Dej partijcev se hoče rešiti z mitom dobrega Tita po receptu »čas je dober, ministri so hudobni«. Toda prebivalci Jugoslavije predboro vedo, kolika je Titova osebna odgovornost.

Kako pa mislijo o dovolitvi druge stranke sedanji oblastodržci v Jugoslaviji, dovolj nazorno kaže izjava največjega »slovenskega« učitelja Edvarda Kardelja, ki jo je dal hamburškemu časniku »Welt am Sonntag« (11. julija, torej po odstranitvi Rankovića): »Mi smo enako nasprotniki večstrankarskega sistema kakor ene same stranke. V bistvu smo pristaši političnega sistema brez strank. Gotovo je proces preraščanja revolucionarnega monopola, ki ga je imela v začetku komunistična partija, pri nas že zelo napredoval, kajti komunistična partija se ne istoveti več z državno oblastjo. Mi se nismo oddaljili od socializma. V socialističnem razvoju do danes je bilo premalo marksizma in dosti preveč estatizma in subjektivističnih praktik.«

Očividno se boji priznati krivdo marksizma, ki mu je bil do Rankovičevega padca tako neznoten in pravoveren tolmač. Toda zgodovinski razvoj se ne ozira na Kardeljeve strahove in tudi ne na njegovo pogrošno dialektiko.

Svoboda je mogoča samo tedaj, kadar sploh več ne bo mogoče, da bi se jugoslovska komunistična partija sploh še kdaj mogla istovetiti z državo.

Kongres družbe sv. Vincencija

Vseazijski kongres družbe sv. Vincencija Pavelskega (lazaristov) bo leta 1968 v Sydneyu. Kongresa se bodo udeležili delegati te družbe iz Avstralije, Nove Zelandije, Indije, Nove Gvineje, Pakistana in pacifiških otokov. V letu 1965 je družba sv. Vincencija skrbeła za 200 misijonskih postaj in razposlala nad 34 ton zdravil in oblačil v različne dežele, ki so na poti razvoja.

Največja letalska nesreča v Jugoslaviji

Pretekli petek dne 2. septembra je vso Slovenijo pretresla strahovita nesreča, ki se je odigrala blizu letališča Brnik, kjer bi imelo pristati britansko potniško letalo vrste »Britania«, na katerem je bilo 110 potnikov in sedem članov posadke. Iz nepojasnjenih vzrokov je letalo bilo za celih 180 m prenizko, kar je postalo zanj usodno. Zadelo je ob drevesa in kmalu nato treščilo na tla. Do nesreče je prišlo 40 minut po polnoči. 95 potnikov je našlo strašno smrt med razbitinami gorečega letala, 22 pa je bilo ranjenih, eden je pozneje umrl. To je strašen rezultat nesreče, ki je tako tragično prekinil veselo potovanje britanskih državljanov, ki so hoteli svoje letne počitnice preživeti na istrski obali.

Letala omenjenke družbe so v poletni sezoni trikrat tedensko prevažale potnike iz Velike Britanije v Jugoslavijo. Do nesreče je prišlo dobri dve uri po odletu iz letališča Lutona v Veliki Britaniji. 20 minut po nesreči so že pribehle aerodromska gasilska in sanitarna služba, nato rešilni avtomobilji z zdravniki iz Kranja,

Ljubljane, Jesenic in Kamnika ter domačini iz bližnje vasi Lahovče. Poskrbeli so jih za takojšnji prevoz ranjenecv v bolnišnice. Dva ranjenca sta med potjo umrla, ostali pa so že izven nevarnosti.

Preživeli potnike so takoj drugi dan obiskali britanski minister za energetiko Richard Marsh ter predstavniki SR Slovenije. Mestni svet Ljubljane je razglasil v soboto 3. septembra 24 urno žalovanje v Ljubljani. Ljubljancem so razobesili žalne zastave in pokazali iskreno sočustvovanje s prizadetimi ter mnogi darovali krj za ranjence. Ves dan je brnel telefon po ljubljanskih bolnišnicah. Svojec v Veliki Britaniji so izpraševali za usodo svojih dragih.

Krste s 96 žrtvami so razstavili v veliki dvorani doma na Taboru. Pokrili so jih z britansko zastavo in kot poslednji pozdrav Slovenije, so na vsako položili venec iz rožmarina in nageljnov s tribarvnim trakom. Ljubljancem so se v soboto poslovili od posmrtnih ostankov 96 žrtev, ki so jih prepeljali v domovino in jih tam položili k večnemu počitku.

11. septembra marijanski shod na Opčinah - Pridite!

ZAMEJSKO SREČANJE slovenskih izobražencev

V petek, 2. septembra so se začeli zbirati slovenski izobraženci iz vseh predelov v mali vasi na Krasu — v Dragi pri Bazovici, za katero marsikdo do zdaj ni vedel, da obstaja. Prvi so prispeli iz najbolj oddaljenih krajev: s Koroške, nekateri iz Nemčije in pa tudi nekateri iz bližnjih vasi in iz Trsta. Stavba, katero so kmaj zapustili otroci, ki so bili v kolonijah SLOKAD-a, je ta večer znova zaživela. To so bila prva srečanja.

V soboto pa so začeli že zgodaj prihajati tudi drugi. In ob 9^h so se zbrali že k začetku zborovanja. Zborovanje je organiziralo Društvo slovenskih izobražencev v Trstu, zato je predsednik te organizacije, prof. Jože Peterlin pozdravil udeležence in vodil vse dni zasedanje. V svojem pozdravnem nagovoru je označil namen teh dni nekako takole:

Misel, da bi se slovenski izobraženci srečali in premislili slovenski položaj danes, premerili duhovne globine nas samih in pa globine svojih bratov, daje razmišljali o raznih svojih nalozah, ki jih imamo kot kristjani po koncilu in še toliko vsega drugega, misel na to srečanje, da je porodila na Sv. Višarjah. Na tem mejniku so padle vse meje, da prihajajo tja s Primorske in s Koroške, iz osrednje Slovenije in iz daljnega sveta, a smo si le bežno stisnili roke in odšli vsak v svojo smer. Predlagali smo te študijske dni. Misel so sprejeli tako Korošci kot Gorjanci in tudi mnogi drugi, ki so prihajali od daleč. In tako smo tu; z veseljem pozdravljamo rojake s Koroške, iz osrednje Slovenije in z Goriške in še posebej vse tiste, ki so prišli od daleč iz Nemčije, nekateri iz Zdrženih držav. Pozdravljamo priznane kulturne delavce in tako lepo številno mladih. Naj Bog blagoslovi to naše srečanje, da bi se v prijateljskih razgovorih in resnih in stvarnih diskusijah poglabile bratske vezi med nami, da bi drug drugega bolj razumeli in se bolj povezali v skupno narodno družino.

Prvo predavanje je imel predsednik SDZ iz Gorice, ravnatelj dr. Kacin. Govoril je o temi »Položaj Slovencev danes«, stvarno in z velikim razumevanjem, skrbjo in občutljivostjo. Celotno slovensko problematiko je dopolnil koreferat predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzka in tajnika Slov. kat. skupnosti v Trstu, dr. Mateja Poštovana. Iz prvega koreferata smo spoznali položaj Slovencev na Koroškem, dr. Poštovan pa je izdelal globoko študijo, ki jo oblikuje velik pravno politični in moralni pogled na to vprašanje; na splošno razpravo o položajih in naslonil politično izbiro posebnosti katoliških Slovencev na Primorskem. Razprava je žela vsesplošno odobravanje (Razen pri dopisniku tržaškega dnevnika, ki je gostoljuben sprejem vnil iz iztrganimi stavki in potvorjenimi zaključki, do katerih je prišel alj zlona-merno ali pa izvajanj ni doumel!)

Popolnane je predaval univ. prof. iz Ljubljane, dr. Janez Janžekovič o temi »Znanost in svetovni nazor«. Isti predavatelj je govoril tudi v nedeljo dopoldne o temi »Smisel življenja«. Obe ti predavanji sta dali globino študijskim dnevom. Dr. Janžekovič je kot priznani slovenski filozof in teolog s širokim razgledom, v toč-

no izdelani razpravi, v krasnem jeziku (to predavanje bi morali poslušati tisti tržaški filozofi, ki pravijo, da ni slovenskih izrazov za filozofsko izražanje!) pritegnil poslušalce. V občirni diskusiji je odgovorjal na najrazličnejša in številna vprašanja.

Potem je govoril dr. Aleš Lokar o »Tehniški sožitja in sodelovanja med ljudmi z različnim svetovnim nazorom«. Koreferat pa je imel dr. Poštovan. Tudi to vprašanje je sprožilo zelo živahno debato, ki se je zaključila soglasno.

Referat dr. Reginalda Vospelnika, profesorja na slovenski gimnaziji v Celovcu in koreferat tržaškega zastopnika Draga Štöke sta osvetlila problematiko sodobne mladine. Tudi tu je bilo sproženih mnogo misli, spoznanj in dognanj.

Udeleženci so sklenili, naj bi referati izšli v posebni knjigi, kajti škoda bi bilo, da bi se toliko bogatih misli izgubilo. Na študijskih dneh je sodelovalo skoro 150 izobražencev, nekateri pri vseh predavanjih, nekateri pa samo na tistih predavanjih, ki jim je čas dopuščal. V vseh so pustili ti dnevi in ta srečanja nepozabne vtise. Sklenjeno je bilo, da bo tako srečanje prihodnje leto na Koroškem.

Društvo slovenskih izobražencev mora nad zamisljivo tega seminarja in k odlični organizaciji iz srca čestitati in se mu zahvaliti.

Tragedija Lužiških Srbov

Medtem ko slovanstvo raste, pa v Vzhodnonemški republikli iz dneva v dan usiha najmanjši slovenski narod: Lužiški Srbi. Dvanajst stoletij jih je požiralo nemštvo; imeli so 300 km dolgo mejo ob Labi od Erfurta do Zhorjelca (Göltz) nad Nišo (Neisse). Sedaj doživljajo zadnje dejanje svoje tragedije. Samo 25 km meje še imajo, z vsakim letom jih je manj; ta hip morda šestdeset tisoč!

Usoda tega najbolj polabskega slovenskega naroda in marsičem spominja na slovensko, le da je mnogo bolj tragična in sedaj že brezupna. Ves čas svojega obstoja je bil narod razdeljen na dve Lužici: Doljno in Gornjo. In še jezik je bil pri tem različen, tako da je bilo treba prevajati iz dolnje lužiške literature v gornjo lužiško. Poleg tega je lužiški narod razdeljen po veri v katoličane in protestante; sedaj se jim je pridružila še tretja skupina: ateisti. In ti stoje na čelu naroda. Še celo pravopis jih loči: eni pišejo z latinico, drugi z gotico.

Politična razdelitev je storila svoje: saj so pripadali v štirih okrajih, v katerih nobenem niso imeli večine. Bili so vedno manjšina v svoji pokrajini, ki so ji meje skozi tisoč let določali Nemci. Do leta 1945 so bili otok v nemškem morju, sedaj so le še kaplja v njem. Po letu 1945 so se vselili v njihove vasi nemški preseljenci iz poljskih in čeških dežel. Nastala je dvojezična Lužica.

Leta 1948 je izšel sicer zakon o pravicah lužiškega srbskega naroda, toda ta zakon je brez moči, kajti vladajočim je več na tem, da Lužiški Srbi postanejo komunisti kot da se ohranijo narodno

„Guido d'Arezzo“ 1966

Arezzo, avgust

Ze štirinajsto leto zaporedoma je staro toskansko mesto v poznem poletju kraj, kjer se srečajo ljudje iz najrazličnejših krajev Evrope in tudi izven nje. Ljubitelji glasbene umetnosti prihajajo konec avgusta v Arezzo, da se udeležijo visoko umetniške prireditve, ki se vrši v imenu menih Gvidona, tvorca naše notne pisave. Na temsivem pročelju starinske palače je njemu vzidana spominska plošča z notnimi znaki, ki spominja mimosodočnega na prve čase naše glasbene govornice.

To je Arezzo srednjega veka — pa vrnimo se v naše dni! Kot sem že imel priliko osem let opazovati na areških prireditvah, se poleg glasbene zavesti razvijajo tudi občeloški odnosi, ki dajo umetniški podobi še svoje dopolnilo. Umetniško ustvarjanje namreč vrši visoko humano poslanstvo kulturnega zblizanja in spoznavanja, kar najbolj prispeva k pravemu sožitju.

Mimo teh obrobni misli, naj preidem na sam potek zadnjega polifonskega tekmovanja. V prejšnji številki smo že poročali o izidih in zunanjem okvirju prireditve. Izmed vseh štirih kategorij (mešani, moški, ženski zborji ter folklor) nosijo gotovo mešanji zborji levji delež. Tudi konkurenca je v tej skupini navadno najtežja. Letos so morali nastopajoči mešani zborji za polifonsko petje izvajatj kot obvezni pesmi T. L. da Victoria štiri-

glasni motet »Magnum mysterium« ter G. De Ponteja štiriglasni madrigal »La qual in sommè questa«. V tej skupini se je prijaviło kar 27 zborov. Za moške zbere sta bili obvezni pesmi Asola »Lapidaverunt Stephanum« in nek Weelkesov madrigal. Ženski zborji so morali odpeti po eno skladbo Animuccie ter Monteverdija.

Kot že rečeno, so prav tuji zborji odnesli prva mesta, če izvzamemo gregorijansko petje (kjer sta zmagała zbor iz Assisi in Subiaco). Predvsem bi rad omenil nekaj glavnih značilnosti teh skupin. Zmagovití oxfordski zbor »Schola cantorum« (100 točk na 100!) je v glavnem predstavil angleško polifonijo Weelkesa, Wilbyja, Gibbonsa itd. To so madrigali z mehko in nežno melodično vsebino, a tudi s fino kontrapunktično zgradbo, kjer pa vendar kraljujeta harmonija in lirizem. Zbor sam je sestavljen iz akademikov slavnega angleškega vseučilišča in se je pred leti že odlično predstavil v Arezzu pod imenom »Collegium Musicum Oxoniense«. Izredno fina in lahkotna interpretacija, združena s tehnično dovršenostjo je temu zboru upravičeno zaslužila določeno prvo mesto.

Francoski so si zadnja leta na areškem tekmovanju osvojili vedno prva mesta. Tako naj spomnim na zbor kakor La Psalette d'Orleans ali Ensemble Vocale Philippe Caillard iz Pariza. Letos smo lahko slišali zbor Le Cantrel de Lyon, ki sicer ne dosega prej omenjenih francoskih skupin, a izstopa zaradi svoje pester barvitosti in sposobnosti v podajanju tako klasične polifonske alj moderne impresionistične glasbe. Omenim naj npr. Debussyja in Poulenca, kjer prideta do izraza tako nežnost kot religioznost. Na zaključnem koncertu je zbor v ženski zasedbi zapel »Suscepit Israel« iz Bachovega Magnificata.

Izmed držav srednje-vzhodne Evrope so navadno izšli zmagoviti Madžari in Čehi. Prve je letos zastopal zbor Aleksander Vador iz Budimpešte, ki je dosegel tretje mesto v ženskih ter četrto mesto v mešanih zborih za polifonijo. Tudi za ta zbor lahko rečem, da je bil znatno nižji od svojih prednikov, npr. zbor Veszprem lantsko leto. Osvojil pa je vseom glasbeno zahtevno publiko s repertoarjem, ki je bil poln Bartoka in Kodalyja, za vokalno glasbo najteže izvedljivih. Češki zborji pa so se dobro postavili. Če je bil zbor iz Libereca boljši v ženski kakor v mešanji zasedbi, je bil v svojem elementu zelo zlit moški zbor iz Brna. Tu bi rad spomnil samo na izredno doživeto podan motet »Duo seraphin« T. da Victoria. Drugače pa smo pri Čehih naleteli na skladbe Smetane, Janačka in Novaka.

Ze nekaj let niso Nemci dosegli prvih mest, če izvzamemo krasno izjemo zbor Monteverdi iz Hamburga. Letos so imeli večjo srečo. Mottetenchor iz Münchena je bil zelo diskretno pripravljen, čeprav ni glasovno presenetil kakor npr. Oxford. Na zaključnem koncertu je z veliko religioznostjo podal Bachovo skladbo »Der Geist hilft unserer Schwachheit«. Izredno pa je začudila izključitev iz finala zbor Berliner Konzerntenor, ki je zelo dostojno predstavil tri Hindemithove madrigale (bil je edini zbor z deli tega modernega nemškega skladatelja, ki je znan

po svoji izredni zahtevnosti. Naj kot zanimivost navedem, da je moški zbor iz Aachena na zaključnem koncertu za televizijo lepo izvajal del staroslovanske maše »Lize heruvimi«.

Za Jugoslovane je letos nastopil samo Akademski hor Slobodan Princip-Seljo iz Sarajeva. S precejšnjo natančnostjo je zapel obvezno polifonijo, seveda pa je bil njegov »forte« v folklori. V srbohrvatski in makedonski narodni pesmi je pokazal vso svojo izrazno moč in tudi tehniko. Med ostalimi so avstrijski, grški in španski zborji pokazali že običajno povprečnost, tako tudi holandski ženski zbor iz Haaga. Slednji pa je prijetno nastopil na cerkvenem koncertu s Faurejevo »Messe basse« ter odlomkom iz Bachove kantate »Der Geist hilft« z orglami. Mladi ameriški zbor The Madison Madrigal Singers (Vienna, Virginia) je predstavil izredno težke skladbe z dodekafonsko primesjo, kakor Coplanda. Tudi če ni dosegel ugodne klasifikacije, je s tem pokazal smisel za resen glasbeni študij.

Zborji iz Italije predstavljajo poglavje zase. Ne dvignejo se nad navadno povprečno raven. To je ugotovil tudi italijanski tisk. Firenška »La Nazione« je s tem v zvezi predlagala, naj bi v bodoče ustanovili eksperimentalne zborovske skupine, ki bi se študijsko lotile pevске kulture in tako dvignile raven zborovskega petja v Italiji. Med mešanimi zborji iz Italije je bil gotovo najboljši slovenski zbor iz Trsta »Jacobus Gallus«, ki ga vodi Ubald Vrabec. Precizno interpretacijo je pokazal prav v polifoniji, kjer je predstavil še Gallusa »Adolescentulus«, a kljub temu ga žirija ni sprejela v finale. Za folkloro morda izbira pesmi ni bila najbolj posrečena, saj je tuja konkurenca na tem področju zelo velika.

Od marsikod prihajajo želje po kaki novosti na areškem tekmovanju. Tako so skušali organizatorji že delno ustreei tem težnjam ter so napovedali za prihodnje izdaje natečaj za del maše v narodnih jezikih. To bi nedvomno prispevalo k pozitivni sodobne polifonije. Za prihodnje leto pa je že v pripravi 15. tekmovanje, ki bo posvečeno štiristoletnici rojstva Claudia Monteverdija. Iz vsega se da torej sklepati, da bo v Arezzu ohranila še vedno svoje častno mesto stara glasbena tradicija, ki pa ne bo zavrgla novih idej in teženj.

Andrej Bratuž

Najdaljše stopnišče v rimskih katakombah

Na prostoru med Domitilinimi in Kalistovimi katakombami so odkrili najdaljše stopnišče rimskih katakomb. Stopnišče izhaja iz polovice 4. stoletja. Ima 99 stopnic; deloma so zidane, deloma iz vulkanske rude; stopnišče je dolgo 35 m in gre v globino 20 m. Večina stopnic je zelo dobro ohranjenih. Novo odkrito stopnišče je edino, ki je napravljeno tako, da se stopnice spuščajo v krogu. Ta posebnost je morda posledica dejstva, da graditelji niso hoteli iti preko mej svojega zemljišča, pod cesto, katere ostanke so tudi našli. To važno odkritje je dosegla papeška komisija za cerkveno arheologijo, ki je izvedla vrsto izkopov. Dela so trajala eno leto. Odstranili so zemljo iz 175 metrov dolgih rovoev.

Dne 15. septembra: romanje na Barbano

ANTON VAN DE VELDE

Srce zmaguje

40

Toda Mikkers, ki očitno ne obraja družinskih banalnosti, odpre usta in v enem mahu pride dvajset besed iz njih, molto planissimo, z odmori, ko v njih sploh občutke, in s takimi, ko gre samo po sapo: »Položaj "Galeona"« (dih) »je postal opazen« (dih), »tako, da moramo danes« (smolk in di) »skleniti, kaj naj v prihodnjem« (molk) »počnemo.«
Stabynck in Vermeulen si prišepetavata opazke; Fok puli svojo bradico; t'Serkloos vpraša naravnost:
»Mikkers, vi ste glavni urednik. Kaj ste storili, da bi se list obdržal?«
»Odmor, mir in tišina. Mikkersova usta so podobna špranji v šparovčku; Jona ima, da bi porinil prst »koznje, kakor bi storil Peer, da bi videl, kaj je še notri. V hipu, ko hoče Heerendonck povedati svoje mnenje, začne Mikkers z nenavadno

živahnostjo in njegove sicer medle oči se zdaj pa zdaj zasvetijo za naočnik kakor svetilnik in krožijo nad navzočimi. »Gospoda,« pravi glavni urednik, »ukor patra t'Serkloosa me ne more zadeti. Hočem pa pojasniti svoje stališče.« (dih, di) »četuđ tega nisem dolžan storiti.«

»Ne,« godrnja t'Serkloos, »in s pojasnili nam ni pomagano.«

A Mikkers začne znova: »Če naj govorim pošteno: "Galeona" mi je bila že zdavnaj pretresna;« (dih) »čutim, da sem ji odrasel — ali mileje povedano: da sem se ji odtujil... Človek si želj pač tudi kaj višjega,« (svetelnik kroži, a se izogiblje t'Serkloosove postave) »in potem« (odmor) »mlada literatura tudi ne more več prenesti utesnjenosti.«

»Utesnjenosti?« zabobni kuta. »Hola! V tem grmu tiči zajec, Mikkers. To je bil torej...«

»Oprostite,« šušlja Mikkers, »to je eden izmed mojih razlogov; drugega sem že povedal, tretjega pa... (Tišina, odmor.)

»Prav, kateri je tretji razlog?« Senat izteza vratove.

Tedaj se spreleti razlog, nekoliko otrpel

smehljal po bledem obrazu in nato sledi konec izpovedi: »Poklican sem na belgijsko poslanstvo v Den Haag.« Tišina.

Jon gleda zdaj vse te obraze in čeprav mu že od mladih nog kapuca in kuta ni sta kaj dosti ugajali, prekaša ta t'Serkloos vendar neznanosno vsa njegova pričakovanja. Nekakšno Viljem van Saeftingen je, samo drobneje raščin in manj pripravljen k nasilju.

Potem zakliče Sander Vermeulen pomslehljivo: »Čestitam!« in van Heerendonck menj abotno, »če je zdaj vsega konec, potem je treba pač pregledati blagajno.«

»Ni končano,« godrnja t'Serkloos. »Za vsakega atašėja, ki nas pustj na cedilu,« (svetelnik kroži) »najdemo deset idealstov. Jaz mislim, da z "Galeono" lahko mirno duše nadaljujemo, in menim, da bi poverili glavno uredništvo« (pri tem pogleda Gerritsa, ki zleze v dve gube) »najbolje Jonu.«

Sander in Fok samoljubno ploskata; takšno delo siehernemu ljubitelju prirsčno privoščijo. Mikkers zdrgne stekla na svojih naočnikih in vstane.

»Kaj pa je, Mikkers, ali moraš še danes v Den Haag? So kakšni diplomatski zapletljaji na vidiku?«

»Ne,« pokašljuje ataše, »toda moje delo tukaj je opravljeno.«

»Vsaj deset minut bi moral še izročiti posle svojemu nasledniku!«

Da, deset minut (dih) še lahko žrtvuje.

Potem pa se okorajzi Jon: »Gospodje, ganljivo je, da ste se s to štacuno domislili ravno mene; ne morem želeči, da bi "Galeona" nasleda, zakaj« (s smehom potegne iz žepa šop papirjev) »potem ne vem, kje naj sploh kdaj izidejo tile verzije.« Rezanje. t'Serkloos se glasno smeje. »Toda glavno uredništvo,« pravi Jon, »ni posel za brezposelnega z — eh — s skoraj tremi otroki. Bolje je, da dobi takšno mesto Fok alj Sander ali kak novinec, zakaj — mimogrede povedano — gospodje, na svetu je še nekaj več kakor literatura in tale zavojček tukaj« (pri tem potrkra po svojih papirjih) »je zgolj obupnočnih ur in pomanjkanje siehernega veselja! Vi ste novinci — Jon pogleda t'Serkloosa in t'Serkloos pogleda Jona —

»a če bo moral kateri kdaj iz sladkornih drobtin preračunavati, kolikokrat bo še lahko sladkal z njimi svojo juho, potem bo prišel sam do sklepa: literatura je odveč družinskim očetom, če so brez dela, alj pa atašėjem, ki jim ni treba delati. Zavojček tule, tovariši, je moj poslednji greh zoper resničnost. Na svidenje!«

Vstane, seže vsem v roko in hoče iti.

»Počakaj,« pravi pater, »jaz grem s teboj.« Drugim pa: »Dajte, da še nekaj dni premislim, kaj bi z "Galeono"«.

Skupno z Mikkersem gresta na cesto. Fok in Sander ostaneta nekoliko presečena v sobi in vlečeta svoji pipi. Job Mikkers stopi v taksij; Jon ga sliši, ko pravi: »Do Braamovega dvorca.« To je rezidenca ministra de Corbina de Payota.

»Pridi,« priganja t'Serkloos, »finita la commédia in pripoveduj mi rajši o svojih otrocih.«

Jon in pater postopata po cestah in prišlo je nad oba kakor medsebojno spoznanje.

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

Spored pobožnosti pri romanju na Barbano

Ob 8. uri občestvena sv. maša z ljudskim petjem; ob 10.30 koncelebracija; ob 2.30 popoldne rožni venec, procesija po otoku in sklep romanja.

Bolna duhovnika

Dva naša goriška duhovnika sta še vedno v bolnišnici in to sta msgr. Srečko Gregorec, ki je v bolnišnici usmiljenih bratov v ulici Diaz ter g. Artur Zaletel, ki je v sanatoriju sv. Justa. Obema želimo božjega potrpljenja v dolgi bolezni in skorajšnjega ozdravljenja.

Tragična smrt mladega elektrotehnika

V železarni Montesanto na Tržaški cesti se je v soboto pripetila težka nesreča, pri kateri je izgubil življenje 25-letni elektrotehnik Tarcis Severo.

Mladi elektrotehnik je po naročilu podjetja ORME iz Gorice hotel pripraviti poseben načrt za transformatorsko postajo v železarni. Med pregledovanjem se je Severo verjetno dotaknil s kovino prevlečenim svinčnikom električnega prevodni-

ka. Tok visoke napetosti ga je vrgel na tla. Takoj so mu priskočili na pomoč in ga skušali z umetnim dihanjem oživiti, a vse je bilo zaman. Tudi v bolnišnici, kamor so ga takoj prepeljali, mu niso mogli več pomagati.

Pogreb Tarcisa Severa je bil v ponedeljek iz oratorija »Pastor Angelicus«, kamor so ga položili na mrtvaški oder, v cerkev sv. Ignacija in nato po sv. maši na goriško pokopališče.

Pokojni Severo je bil član oratorija »Pastor Angelicus«. Odlikoval se je po izrednih zmožnostih in je rad pomagal, kjer je le mogel. Pogreba se je udeležilo veliko ljudstva, zlasti še njegovih prijateljev in učencev industrialne šole, kjer je poučeval, in mestne oblasti.

Obnovljen klub za padalce

Na goriškem letališču so v soboto znova začeli s tečajem za padalce. Goriški letalski klub je sedaj opremljen z novim štirisedežnim letalom »Fairchild«, na katerem mladi padalci-diletanti poskušajo svoje letalske in padalske zmožnosti. V nedeljo se je nad 50 ljubiteljev tega športa vrglo s padali iz letala. Bilj so to

fantje in dekleta iz Gorice, Vidma, Trevisa in Pordenona. Padalske vaje se bodo sedaj ponavljale vsako soboto in nedeljo. Tem prvim je prisostvovalo lepo število gledalcev.

Ptičji sejem v občinskem parku

Prva nedelja v septembru je bila na Goriškem zelo lepa in sončna, morda najlepša nedelja v vsem poletju. Zato pa je tudi ptičji sejem, ki ga vsako leto prirejajo ljubitelji perjadi v parku mestne hiše, zelo dobro uspel. Ze od zgodnjega jutra so to mestno četrt zabavale ptice s svojim raznolikim petjem, ki so ga nato ojačenega po zvočnikih oddajali tudi v bolj oddaljene dele mesta. Sejem si je ogledalo zelo veliko meščanov, a tudi od drugod so prišli v velikem številu na ta jernejski sejem ptic. Razstavljeni so bili domači in eksotični primerki, oprema ter gojenje ptic. Sodelovali so tudi oponašalci ptičjega petja s piščalko in brez nje. Manifestacija je poživil še nastop folklorne skupine »S. Gorizia«, petje zbora »Seghizzi« in pod večer še godba, ki je odigrala vrsto lepih skladb. Ob zaključku so še nagradili najljepše primerke ptic, odnosno njih gojitelje.

OLIMPIJA V »SERIE C«

Od leve proti desni, med dvema sodnikoma v belih trenirkah in temnih hlačah, atletki Olimpije, ki so odnesli zmago z deželnega odbojbarskega prvenstva v Vidmu. V prvi vrsti (zadaj): Brajnik, Cernic M., trener prof. dr. M. Kranner, Legiša Mario; v drugi vrsti (spredaj): Legiša Z., Prinčič, Susić, Valentincič.

RADIO TRST A

Teden od 11. do 17. septembra 1966

Nedelja: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: S pravljico o krog sveta: »Črno žrebec«. Napisal Dušan Pertot. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 15.30 Ivan Pregelj: »Tolminci«: (5) »Leseni križci«, v priredbi Martina Jevnikarja. — 18.00 Najlepše simfonije. — 19.15 Nedeljski vestnik. Urednik: Ernest Zupančič. — 19.30 Italijanske počitnice. — 20.30 Zborovske skladbe G. Viozzija.

Ponedeljek: 12.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - Radijska poljudna enciklopedija. — 18.30 Veliki cerkvenj koncert, imenovan »Koncert kronanja«. — 19.15 Iz ženskih tednikov in revij. — 20.35 Robert Schumann: »Genovefa«, opera v štirih dejanjih.

Torek: 12.00 Iz slovenske folklorne: Le-

lja Rehar: »Turk že zbira silno vojsko«. — 19.15 Spoznavajmo naravo. Napisala Mara Kalan. — 19.30 Slovenske pesmi. — 21.00 Gore v slovenski literaturi: Janez Mencinger: »V sanjah na Triglav«.

Sreda: 12.15 Turistični razgledi, pripravil Franc Orožen. — 13.30 Glasba iz filmov in revij. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. - Radijska poljudna enciklopedija. — 19.15 Sodobne bolezni: Gianfranco Garavaglia: »O raku«. — 19.30 Motivi, ki so mladim všeč. — 20.35 Glasbene razglednice. — 21.00 Simfonični koncert. Igra orkester mestnega glasbenega liceja »Jacopo Tomadini« iz Vidma. Koncert smo

Četrtek: 12.00 1866-1966: Furlanija in Italija: Aldo Rizzi: »Javne in zasebne muzejske zbirke«. — 19.00 Zlata skrinjica. O troške pesmi in skladbe. Napisala Desa Kraševc. — 19.40 Zbor »Vittorio Veneziani« iz Ajella, ki ga vodi Orlando Dipiazza. — 21.00 »Učenjak«. Veselogra v treh dejanjih, ki jo je napisal Fran Detela. — 23.00 Vokalna polifonija Madrigali Clementa Jannequina.

Petek: 12.15 Zena in dom, pripravila Jadviga Taljat. — 13.30 Glasbeno potovanje. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - radijska poljudna enciklopedija. — 18.30 Slovenski solisti. — 19.15 Umetnostne galerije v Italiji: Milko Bambič: »Galerija Akademije sv. Luke v Rimu«. — 20.35 Gospodarstvo in delo. Urednik Egidij Vršaj. — 21.00 Koncert operne glasbe. — 22.00 Sindikat v moderni državi: Pietro Rescigno: (11) »Stavka«.

Sobota: 12.15 Zivalstvo Jadranskega morja: Tone Penko: »Tisti, ki jih samo oko ne vidi«. — 13.30 Pesmi za poletje. — 15.30 Moški zbor iz Jazbin, ki ga vodi Zdravko Klanjšček. — 16.00 Volan, oddaja za avtomobiliste. — 16.20 Tončka Turk: »Hišo zidala«, delo, priporočeno na natečaju RAI Italijanske radiotelevizije za izvirne slovenske novele 1965. — 16.50 Krajci in dežele v simfonični literaturi. — 18.30 Ciganska in madžarska narodna glasba: (1) »Ljudska glasba in njen vpliv na umetno glasbo«. — 19.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc. — 20.35 Teden v Italiji. — 21.00 »Praznični uhan«, enodejanka, ki jo je napisal Riccardo Selvatico, prevedla Marija Kacin. — 21.55 Operetne melodije.

ŠPORT

Svetovno prvenstvo v moški odbojki

Te dni se je zbralo na Češkem triindvajset odbojbarskih moštev s celega sveta, da se od 31.8. pa do 11.9. borijo za naslov svetovnega prvaka. Svetovno prvenstvo se vrši vsako četrto leto, zadnje je bilo leta 1962 v Sovjetski zvezi. Takrat je bila lestvica prvih osmih naslednja: Sovjetska zveza, Češka, Romunija, Bolgarija, Japonska, Poljska, Madžarska, Jugoslavija. Tudi na olimpiadi v Tokiu, kjer je bila odbojka prvič na programu olim-

pijskih iger, je bil vrstni red približno enak, le da je Japonska osvojila tretje mesto, na osmem mestu pa je bila Niš zemska.

Vprašanje je, ali bo Sovjetski zvezki uspelo obdržati naslov, ali pa si ga bodo priborili Čehi, ki so že bili svetovni prvaki takoj po vojni in pa leta 1956.

Letošnjega prvenstva se udeležuje tudi Italija. Vsa moštva so razdeljena v štiri skupine; prva dva plasirana iz vsake skupine se bosta udeležila finalnih tekem za prvo mesto; te se bodo vršile v Pragi. Prva skupina: Češka, Jugoslavija, Kitajska, Italija, Izrael, Maroko.

Druga skupina: Sovjetska zveza, Madžarska, USA, Vzhodna Nemčija, Mehika, Francija.

Tretja skupina: Romunija, Poljska, Nizozemska, Turčija, Argentina.

Četrta skupina: Japonska, Bolgarija, Brazilija, Belgija, Finska, Severna Koreja.

Nekoliko znosneje na Ceylonu

Ceylonska vlada, ki je dokaj nasprotni katoliški Cerkvi, je vendarle dovolila bolniškim duhovnikom, da smejo obiskovati bolnike v državnih bolnišnicah. Dovoljenje dajejo za vsak primer posebej, kadar je zdravstveno stanje pacienta zelo slabo in ta sam želi duhovnika. Podobno dovoljenje so dali tudi drugim verovje- povedim.

OBVESTILA

Za našo mladino smo že prejšnja leta začeli prirejati duhovne obnove. Tako bodo tudi letos. V ta namen smo povabili za voditelja duhovne obnove g. Benedekča, spirituala v malem semenišču v Vipavi. Duhovne obnove bodo v Alojzijevici vsi:

v nedeljo, 11. septembra ob 9. uri na dekleta;

v nedeljo, 18. septembra ob 9. uri na fantje.

Zaključek bo vsakokrat s sv. mašo ob 11. uri. Med prvim premišljevanjem bo mašo bo priložnost za sv. spoved.

Vpisovanje v osnovno šolo za šolsko leto 1966/67 bo po vsem Goriškem od 21. do 27. septembra. Začetek pouka bo 1. oktobra s sv. mašo. Tisti, ki se vpišejo v prvi razred, naj prinesejo rojstni list in potrdilo o cepljenju koz. Za vpis v druge razrede zadostuje spričevalo.

DAROVI:

Za Alojzijeviče: F. 2. 5.000; Z. 5.000. P. V. 2.000; A. F. 10.000 lir.

Vsem darovalcem iskren Bog povrni!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 70% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

TRŽAŠKE NOVICE

Mariborski romarji na Vejni

Preteklo nedeljo je prišla prva večja skupina jugoslovanskih romarjev v Mariborsko svetišče na Vejno. Bilo je okrog 300 romarjev iz mariborske škofije. V soboto so obiskali Sv. Višarje, v nedeljo popoldne so imeli sklepno romarsko slovesnost v cerkvi na Opčinah in potem so obiskali Vejno, kjer so jih duhovnik svetišča prav lepo sprejeli. G. Lojze Zupančič je romarjem razložil veličastvo hiše božje; romarji so zapeli več pesmi, in kar nas

veselo preseneča, prav vsi so izrazili veliko zadovoljstvo nad modernim slogom svetišča. Tržaški spremljevalci smo jim svetovali, naj vedno pridejo na Vejno, kadar imajo priložnost, naj svetujejo doma rojakom obisk te Marijine hiše, kadar se vozijo na izlete in romanja v naše kraje. Svetujemo tudi Tržačanom in Goričanom: radi pripeljite svoje goste in prijatelje na Vejno, radi tudi sami večkrat pridite na kratek obisk pred fatimski oltar in vedno opravite kratko molitev za slovenski svet pred našim oltarjem sv. Cirila in Metoda.

TABOR TRŽAŠKIH SKAVTINJ

Tržaške skavtinja smo letos taborile v Globasnici na Koroškem, okrog 50 km naprej od Celovca, pod goro Peco, kjer spi kralj Matjaž, nedaleč od Klopinskega jezera.

Naš tabor je stal na lepi tratji v polkrogu, z visokim jamborom v sredini, sredi smrekovega gozda. V bližini je župnol potoček. Okrog in okrog so se dvigale gore porasle z drevesi. Le na eni strani je bil odprt izhod. Od tam je iz vasi vodila pot do tabora.

Ze v Trstu smo izdelale podoben program za štirinajstdnevno bivanje na prostem in smo ga skoraj v celoti tudi izvedle. Z nami je bil g. dr. Stanko Jančič, ki nam je na taboru maševal in vsak dan zjutraj pri maši in zvečer pri tabornem ognju povedal mnogo koristnih in potrebnih reči za življenje. Poleg tega nam je še nekajkrat predaval, zlasti na »dan koncila«. Ves čas tabora nam je bil v vseh ozirih v pomoč.

Naredile smo več krajših in nekaj tudi daljših izletov. Najprej smo se odpravile na pot proti mali cerkvi sv. Heme, kake dve uri hoda. V cerkvi smo zapele in se svetnici priporočile. Obiskale smo tudi v bližini jamo, kjer je sv. Hema, kakor se pripoveduje, ujela v naročje deklet, ki si je hotelo vzeti življenje, in jo je tako rešila.

Dnevom smo določile razne namene.

Tako smo imele »dan narave«. Tedaj je pet vodov po šest skavtinj, kolikor nas je bilo, šlo zjutraj na delo: ene so nabirale cvetlice in so jih uredile v zbirko, druge so v vasi poiskale lovca in so ga spraševale o njegovih lovskih dogodivščinah, tretje so študirale drevesa v kraju, četrte zbirale žuželke. Popoldne so vse na sestanku poročale, kaj vse so odkrile.

Na »dan Koroške« smo se skušale seznaniti z deželo, v kateri smo taborile, in spoznati njene prebivalce. V vasi prebiva prof. Hutter, ki nam je razlagal zgodovino Koroške in sedanje razmere. Zvedele smo, da Nemci teže za tem, da bi Slovence popolnoma iztrebili. V Globasnici so razen treh družin samj Slovenci, pa nimajo slovenske šole. Učitelj je Nemeč in šola je nemška. Samo nekaj tur slovenščine imajo na teden. Vendar so ljudje v vasi že zavedni Slovenci.

V vaški dvorani smo za ljudi pripravile prireditve. Zapele smo in zaigrale. Ljudje so bili zelo zadovoljni, nekateri starejši so celo jokali. Povabili so nas v šmihel, da tam pokažemo, kaj znamo. Takoj naslednji dan smo šle. Napotile smo se tja kar peš preko polja. Tudi tu so nas lepo sprejeli in zvečer so nas z avtomobilj pripeljali v tabor.

Pri nastopih so nam ljudje nekaj darovali. Za ta denar smo naročile avtobus, ki nas je zapeljal do Klopinskega jezera,

kjer smo se kopale, v St. Pavel, kjer je stara opatija, v Labodsko dolino, kjer je bil sedež lavantinske škofije, v Skocjan do šolskih sester.

Ko smo imele »dan športa«, smo prekusile svoje spretnosti v različnih panogah: v teku, v skoku itd. Na »dan koncila« smo spoznale, kako velikega pomena je za katoliško Cerkev, za vse kristjane in za ves svet drugi vatikanski cerkvenj zbor.

Napravile smo daljši izlet na goro Peco, ki se je visoko dvigala za našim taborom. Več ko tri ure smo hodile do vrha. A ko smo dosegle cilj, smo uživale krasen razgled. Sele tedaj smo občutile, da se spleča hoditi na visoke gore. Človeka prevzame tako prijetno doživetje, da ga ni mogoče popisati.

Vsak večer smo se zbrale ob tabornem ognju. Vedno je bilo veliko programa: petje skavtskih in narodnih pesmi, pregled dneva, razdelitev služb za naslednji dan, nastopi z različnimi prizori, skeči, duhovna misel, večerna molitev. Vsak taborni ogenj je bil za nas posebno doživetje.

Zadnje dni tabora se nam je zdelo neverjetno, da se bo treba vrniti domov. Štirinajst dni je prešlo kakor nekaj dni. Vsem je bilo težko pri srcu, ko smo začele podirati šotore. A tolažile smo se ob zavesti, da se bomo drugo leto zopet srečale na taboru.

Iznajdljivi bober

Na jamboru je vihrala skavtska zastava; ob njim so vsak dan ponavljale skavtske zakone in pece skavtske pesmi

Vsako jutro so se skavtinja zbrale pri sveti maši in prejemale sveto obhajilo